

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

A nam: potest autem esse non incompta frugalitas. Hic mihi modus placet. Temperetur vita inter bonos mores & publicos: ¹⁸ suspiciant omnes vitam nostram, sed & ¹⁹ agnoscant. Quid ergo? Eadem faciemus, quæ ceteri? nihil inter nos & illos intererit? plurimum. Dissimiles esse nos vulgo, sciat, qui inspexerit propitius, qui domum intrauerit, nos potius miretur, quam supellectilem nostram. Magnus ille est, qui fictilibus sic vitur, quemadmodum argento: nec ille minor est, qui ²⁰ sic argento vitur, quemadmodum fictilibus. Infirmi animi est, pati non posse diuitias. Sed ut huius quoque diei Lucellum tecum communicem, apud ²¹ Hecatonem nostrum inueni, cupiditatum finem, etiam ad timoris remedia proficere. ²² Desines, inquit, timere, si sperare desieris. Dices, quomodo ista tam diuersa pariter sunt? Ita est, mi Lucili: cum videantur dissidere coniuncta sunt. Quemadmodum eadem catena ²³ & custodiam & militem ²⁴ copulat: sic ista quæ tam dissimilia sunt, pariter incedunt. Spem merus sequitur. Nec miror ista sic ire. vtrumque pendens animi est, quod non ad præsentia aptamur, sed cogitationes in longinqua præmittimus. Itaque prouidentia, maximum bonum conditionis humanæ, in malum versa est. Feræ pericula quæ vident, fugiunt; cum effugere, securæ sunt: nos & venturo torquemur, & præterito. Multa bona nostra nobis nocent. timoris enim tormentum memoria reducit, prouidentia anticipat. Nemo tantum præsentibus miser est.

EPIST. VI.

PROFICERE se in Philosophiâ; & argumentum esse, quod vitia sua agnoscat. Velle se cum eo, ut vero amico, omnia communicare, quæ sint vitia: idque proprium sapientis. Consuetudinem bonorum valde efficacem, & supra ipsa præcepta videri: quod exemplo Philosophorum aliquot docet.

CINTELLIGO, Lucili, non emendari me tantum, sed transfigurari: nec hoc promitto iam aut spero, nihil in me superesse, quod mutandum sit. Quidni multa habeam quæ debeant ² corrigi, quæ ³ extenuari, quæ ⁴ attolli? Et hoc ipsum argumentum est in melius translatis animi, quod vitia sua, quæ adhuc ignorabat, videt. ⁵ Quibusdam ægris gratulatio fit, cum se ipsi ægros esse senserunt. Cuperem itaque tecum communicate tam subitam mei mutationem: tunc amicitia nostræ certiore fiduciam habere cepissem, ⁶ illius veræ, quam non spes, non timor, ⁷ non vtilitatis suæ cura diuellit: illius, cum quæ homines moriuntur, & pro quæ moriuntur. Multos tibi dabo, qui ⁸ non amico,

18. SUSPICIAN.] Taciti venerentur, ut bonam.

19. AGNOSCAN.] Vt non aliam prorsus, nec supra hominem.

20. SIC ARGENTO.] Aristippi ea mens, qui increpanti quod perdicem quinquaginta drachmis emisisset: & Tu, inquit, istam obolo non emeris? Annuente, Mihi autem, ait, quinquaginta drachmæ sunt obolus.

21. HECATONEM NOSTRYM.] Stoicum, Pænety discipulum, domo Rhodum.

22. DESINES TIMERE.] Nam suspensus hic alter ab alio affectus: Aristoteles 11. Rhet. ad Theod. cap. v. In Tragico alibi: Qui nil potest sperare, desperet nihil.

23. ET CVSTODIAM.] Ipsum qui custoditur, reum & innoxâ. Epist. LXX. & LXXVII.

24. COPVLAT.] Manilius, tales custodes facit qui sub Andromedâ nati, lib. v.

Vinctorum dominus, sociusq; in parte catenæ, Interdum pœnis innoxia corpora seruat.

Est hæc Militaris custodia, & honestior: de quâ nos ad Tacit. 111. Annal. plenè.

EPIST. VI. I. TRANSFIGVRARI.] In alium habitum hominemq; ire. Epist. xciv. Qui facienda & vitanda percepit, nondum sapiens est, nisi in ea, quæ didicit, animus eius transfiguratus est. Itaque mutatio hæc siue metastasus id est, animorum est hominum, interni.

2. CORRIGI.] Præua & curua. alij colligi à libris quibusdam eligant: nempe sparsa, inquit, & dissoluta.

3. EXTENUARI.] Vbi tumidi affectus.

4. ATTOLLI.] Vbi viles & depressi.

5. QVIBVS DAM ÆGRIS.] Vt in lethargo: ut in melancholiâ, ubi insani maxime sibi sani.

6. ILLIVS VERÆ.] Nostra & Stoica.

7. NON VUTILITATIS.] Quæ est Epicuri amicitia.

8. NON AMICO.] Vulgari, de quo Epist. 111.

9. AMI-

amico, sed ⁹ amicitia caruerunt. Hoc non potest accidere, cum animos in societatem A honesta cupiendi par voluntas trahit. Quid ni non possit? Sciunt enim ipsos omnia habere communia, & quidem magis aduersa. Concipere animo non potes, quantum momenti afferre mihi singulos dies videam. Mitte, inquis, & nobis ista, quae tam efficacia expertus es. Ego verò cupio ista omnia in te transfundere, & in hoc gaudeo aliquid discere, ¹⁰ vt doceam: nec me vlla res delectabit, licet eximia sit & salutaris, quam mihi vni sciturus sim. Si cum hac exceptione detur sapientia, vt illam inclusam teneam, nec enunciem, reiiciam. Nullius boni, sine socio, iucunda possessio est. Mittam itaque ipsos tibi libros: & ne multum operæ impendas, dum passim profutura sectaris, imponam ¹¹ notas, vt ad ea ipsa protinus quae probo & miror, accedas. Plus tamen tibi & viuua vox & conuictus, quam oratio, proderit. in rem praesentem venias oportet. Primum quia homines amplius oculis quam auribus credunt: deinde quia longum iter est per praecpta, breue & efficax per exempla. Zenonem Cleanthes non expressisset, si cum tantum. modò audisset. vitae eius interfuit, secreta perspexit, obseruauit illum, ¹² an ex formulâ B suâ viueret. Plato & ¹³ Aristoteles, & omnis ¹⁴ in diuersum itura sapientium turba, plus ¹⁵ ex moribus, quam ex verbis Socratis traxit. ¹⁶ Metrodorum, & ¹⁷ Hermachum, & ¹⁸ Polyænum, magnos viros non schola Epicuri, sed contubernium fecit. Nec in hoc te accerso tantum, vt proficias, sed vt profis. plurimum enim alter alteri conferemus. Interim quia diurnam tibi mercedulam debeo, quid me hodie apud Hecatonem delectauerit, dicam. *Quæris, inquit, quid profecerim? Amicus esse mihi* ¹⁹ capi. Multum profecit. numquam erit solus. ²⁰ Qui sibi amicus est, scito hunc amicum omnibus esse.

9. AMICITIA.] *Fructu ipso qui ex amico capitur, dum castigat, monet, communicat.*

10. VT DOCEAM.] *Stoicus sensus. Ita Cato apud Ciceronem, III. De Fin. Impellimur naturâ vt prodesse velimus, inprimisque docendo rationibusque prudentiæ tradendis. Itaque non facile est inuenire, qui quod sciat ipse, non tradat alteri.*

11. NOTAS.] *Cuiusmodi in margine solent olim & nunc poni, Laudis vel Culpa.*

12. AN EX FORMVLA.] *Meus & meliores, vt ex formulâ: quod esset, ideo obseruauit, vt viuere posset ad eius normam. Nam suum sic vsurpari, non nouum. Malim tamen, vtrum ex.*

13. ARISTOTELES.] *Error aut calor descriptionis est. ille adeo non conuixit Socrati, nec & idit quidem. Nam obiit Socrates primo anno Olympiadis XCV. vt plerique, siue vt Diodorus, XCVII. Atquin Aristoteles natus est anno primo Olympiadis XCIX. id est, septem post eum annis: quod præter Laërtium, Dionysium, Agellium, & Eusebium tradiderunt: quomodo ergo in conuictu ei fuerit? Scio Ammonium in vitâ Aristotelis tradere de tribus annis, quos cum Socrate egerit, & quod vigesimo deinde ad Platonem venerit: sed supino errore, & calculus annorum ipse Ammonij refellit.*

14. IN DIVERSVM.] *Nam plures secta, velut aquarum diuortia, ab illo capite facta.*

15. EX MORIBVS.] *De eâ re ita Xenophon, lib. IV. de Socr. Οὐτως δὲ ἠσυχία ἦν ἐν αὐτῷ ἀποζημιῶν, καὶ ἠδύτητα πρόσων, ἀφιέλμιος, ὅτι τῆς σπουδαίου τῆς τοῦ καὶ ἡμετέρας ἀιδανουδῆς, φανερὸν εἶναι, δῖοι ἔδῃ ἀφ᾽ ἡμῶν ἐστὶν ἡ τῆς σπουδαίου σπουδαίου, καὶ μὴ ἐκείνου διατρίβειν ὁσσοῦν καὶ ἐν ἡμετέροις ἀποζημιῶν: Ita autem Socrates erat in omni re & omnimodis, vtilis, vt attendenti & vel modicè intelligenti liqueret, nihil vtilius fieri posse, quam illi adesse, cum eo versari, vbicumque, & in re quacumque, ac plura addit.*

16. METRODORVM.] *Duo fuerunt hoc nomine Epicuri discipuli. prior Metrodorus Stratonicensis, qui tamen ab illo ad Carneadem defecit: alter, Atheniensis, qui perseuerauit, & libris etiam pluribus disciplinam propagauit. Hunc intellegit.*

17. HERMACHVM.] *Hic est Hermachus, Agemarchi filius, Mitylenæus, qui in scholâ & diatribâ Epicuro successit. Diogenes.*

18. POLYÆNUM.] *Athenodori filium, Lampsaecenum: item inter discipulos. etsi ante Epicurum obiit, vt ex eius Testamento colligas.*

19. COEPI.] *Ea vox abest scriptis plerisque.*

20. QUI SIBI AMICVS EST.] *Et hæc verba item desunt: sed desunt. Ex Stoico dogmate manat, qui se amat, id est bonum sapientem, facit, hunc & alios sic amare. Nec sibi, sed toti genitum se credere mundo.*